

de electione text. in c. quod sicut eodem tit. ibi: cum in ea nihil attentatum fuerit in prejudicium Regiae dignitatis, quia non simplex nominatio, sed sollemnis electio debet Principi nuntiari, &c.) & etiam est text. in d. c. Reatina, & in c. perlethi, & in c. nobis, & in c. principali, & in d. cum longè 63. d.

231 Nunc verò presentatio fit à rege, juxta d. l. recop. & notant Gregor. Lop. in d. l. 18. tit. 5. p. 1. Bobadil. in palit. lib. 2. c. 18. n. 223. Nic. Garc. de benef. 5. p. c. 1. n. 216. in fin. & ideo bene dicit gl. in d. c. cum longè, quod nihil hodie subtrahitur Regi Hispaniae, quia sicut prius eligebat & nominabat, ita & nunc, tenet etiam Restaur. in trach. de Imperatore q. 10. n. 16. Conrad. in templo judicium lib. 1. cap. 2. §. 3. n. 24. Joan. de Selva in trach. de benef. 7. p. 23. n. 44. Corlet. in trach. de potestate q. 55. cum aliis per eos allegatis, Mart. trach. de jurisd. 2. p. c. 40. n. 13. fol. 261.

232 Qui n. 14. dicit Ecclesiam Romanam magno profectu favore Regem Catholicum, qui propter suam, & suorum ministrorum religionem ea majori fruitur Potentia, dictione & magnitudine, quam nemo hucusque Rex, vel Imperator fuerit consequutus, de cujus Regnorum & statum titulis scribit Sebastian. Munsterus in Cosmographia universali de Hispania c. 2.

233 Et hujus juris Regii patronatus præcipuum fundamentum esse privilegium Apostolicum, quod habent Reges Hispaniae, de quo in l. 1. recop. firmat Nicol. Garc. ubi proxime d. s. p. cap. 1. n. 217. quod vidisse testatur Gregor. Lopez ubi supra, & meminit Palac. Rub. in repet. sub. in introductione sub n. 34. circa principium: & dicitur in bullis Episcopatum, & pensionum super

234 is impositarum secundum Garciam ibi refert etiam Pater Mariana in historia Hisp. cap. 16. ad fin. ubi ait, quod cum super hoc fuisset controversia, Sixtus IV.

235 concessit perpetuo Regibus Castellae, quod ad Episcopatum eligerentur per eos nominati, & petiti, de quo etiam lib. 5. c. 5. & lib. 26. c. 5. ait quod Papa Adrian.

236 VI. concessit Carolo V. Imperatori Regi nostro & ejus successoribus jus præsentandi Episcopos Hispaniae, qui antea providebantur ad supplicationem Regum, de quo etiam meminit Gil. Gonz. in sua historia de Salamanca lib. 3. c. 18.

237 Et quales quoque Archiepiscopus provideat Rex Catholicus nosse invidiosissimum tam in Hispania, & Lusitania, quam in Neapolis Regno, & in Sicilia, & in Regno Sardiniae, & in ducatu Mediolanensi speciatim refert Mart. in trach. de jurisd. 2. p. c. 40. n. 15. fol. 261 ubi sigillatim refert à principio d. cap. omnes ferè Principes, & Reges Christianae Religionis, simile habere privilegium, ut de Rege Apuliae, Imperatore, Rege Neapolis, Rege Ungariae, Normandiae, & Angliae, Franciae, & Hispaniae, latè prosequitur post plurimos Doctores ab eo citatos Mart. d. c. 40. per totam, & Selva de benef. p. 2. q. 23. Restaur. tr. de Imperatore q. 100. quod modo omittit libet. Imò de jure communi omnes

238 Reges majorum Ecclesiarum sui Principatus affirmant esse patronos, Archid. in c. perlethi 63. d. Bal. in c. quanto de judi. col. ult. & præmio Rex pacificus col. 2. Anton. Corletus in trach. de excellentia Reg. q. 34. Covarr. in regul. poss. 2. p. §. 10. n. 5.

239 Causa enim hujus Regiae præeminentiae, origoque & præcipuum illud præcipuum (dempta fundatione, & dotatione) esse potest, quoniam de jure Rex potest obijcere, quod Episcopum electum habet suspectum, quo probato electione tractanda est, ut dicit Innocent. in c. super his de accusat. refert Abb. multis in locis, & dicit singulariter in c. super his column. & in c. 1. de elect. Felin. in d. c. super his, ubi multos citat Germ. in c. in 110. col. fin. 21. d. etenim & regis interest, nosse qui sint qui Ecclesias intra ejus provincias sunt administraturi, sicut adnotant dicti Doctores Ab. in cap. ex parte de testib. & in c. quod sicut de electio. gl. in c. 62. d. Corlet. in

240

trach. de exul. regis quaest. 11. Joan. Selva in tractatu de benef. 2. p. q. fin. Guilel. Benedic. in c. Reynut. in verbo & uxorem nomine n. 377. testam. Joan. Igneus in repet. necessarios §. non alias n. 331. & seqq. ff. ad syllaniam. Joan. Ferrar. in trach. de insigni pecul. Regum Franc. jur. Carol. de Grass. lib. 2. Regalium Franc. jur. 3. Challaneus in catal. glor. n. p. 5. consideratio. 24. num. 294. Petrus à Sancto Blasio in directorio electio. p. 1. c. 6. Cov. in repet. regul. possessor. 2. p. §. 10. sub n. 5. Marta trach. de jurisd. 2. p. c. 40. n. 26. & 27. fol. 262. de quo per nos latius agendum est commodiori loco infra 5. p. cap. 1. dum de bullarum retentione erit explanandum 3. tom. in die (Deo dante) edendo.

Hinc reprehensione digni sunt Joan. Igneus in re. 242 per. 1. necessarios §. non alias n. 331. ff. ad syllaniam, & ante eum Joan. Ferrar. in trach. de insigni. Reg. Franc. jur. 3. alleverant Hispaniarum Reges, hoc jus eligendi & nominandi Praelatos habuisse ratione concessionis, quae Carolo magno Imperatori ac Gallicano Regi concessa fuerat.

Quod quidem evidenter falsum esse, probant magni ac fide dignissimi nominis Doctores ex historici, & Chronicis, prout Carolus de Grassalis lib. 2. Regalium Francie jur. 3. contra Ferraldum, non tamen citato Igneo, latissime Covarr. in praesent. regul. possessor. 2. p. §. 10. n. 16. qui ad fin. etiam id firmiter refert Lugdunensem ad edictum Henrici Regis p. ult. n. 39. & seqq. novissime Camill. Borell. de Regis Catholicis praesentia c. 50. ex n. 36.

Dicit itaque Quintana-Dueñas in sua Eccles. lib. 2. 244 c. 5. fol. 46. & 47. hanc consuetudinem nominandi praelatos esse jam immemorabilem, etiam ante nativitatem Caroli Magni, quoniam sive accipiamus computationem temporum, quam facit Covarr. ubi supra, habito respectu & principio à tempore, quo celebratum fuit praedictum Concilium Toletanum secundum quod firmat Cov. praedictum concilium praecessisse nativitatem Caroli Magni ferè sexaginta ann. ejus autem principatum plus quam octingenta, sive autem accipiamus computationem factam per Camill. Borell. ut scilicet Concilium Toletanum praecessisset imperium Caroli Magni, & per centesimum vigesimum unum annum antea.

Hoc enim modo hanc computationem facit Cov. 245 dum n. 6. in hac: Hoc verò jus seculae praescriptione, semoto item Romanorum Pontificum privilegio deducitur Concilio Toletano XII. cap. 6. etenim sub Agathone aut Leone II. Romano Pontifice anno 1. Ervigii Gothorum Regis, qui Hispanias obtinebat, nativitatis Domini JESU - CHRISTI anno 785. auctore Roderico Archiepiscopo Toletano lib. 3. c. 12. qui ex Aera Caesaris annum computavit septingentesimum vigesimum tertium: & hanc computationem latissime prosequitur.

At Camill. Borelli, ex d. numer. 36. dicit, quod praesentandi jus & nominandi praelatos fuit anno circiter 669. in anno primo Agathonis Papae, quo tempore fuit facta illa declaratio Concilii Toletani, in quo supponitur longo ante tempore, Regibus Hispaniae jus illud competisse, & cum illud concilium fuisset in primo anno Regis Ervigii, qui tempore Agathonis Pontificis regnavit dicto anno 679. & sic per centum viginti uno circiter annos, antequam Carolus Magnus potiretur Imperio, & sequitur Quintana-Dueñas ubi supra, dicit hanc consuetudinem nominandi praelatos esse immemorabilem ante natum Carolum anno 695. tempore Regis Ervigii Gothorum, ut tradit Alphons. de Cartha. Archiepiscopus Burgiens. in anacephalosi Hispaniarum Reg. c. 40. & Roder. Arch. Tolet. de regib. Hispan. lib. 3. cap. 12. Joan. Magnus Archiep. Upsalens. in Historia Gothorum lib. 16. c. 23. itaque quacomque 247 computationes admittuntur concordantes omnes, ad minus

minus 80. annos ante Carolo Imperium, praecessisse Toletanum Concilium, clareque falli, & decipi Igneum & Ferrandum.

248 Reduendo igitur ad beneficia consistorialia, de quibus in dictis indultis, & privilegiis Pontificalibus supra adductis; attende, quod licet beneficia Consistorialia in duplici genere reperiantur, alia appellantur Consistorialia, quia reperuntur scripta, & annotata in libris camerae inter Consistorialia, sed de illius ex consuetudine non providetur Consistorialiter, hoc est, in Consistorio Papae, ut tradit Caputaq. decis. 17. & dec. 19. lib. 1. Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 8. tom. 2. q. 6. n. 1.

249 & 2. alia sunt Consistorialia beneficia, hac ratione ita dicta, quia de eis disponit Papa in Consistorio coram Cardinalibus; Lapsus alleg. 44. col. 2. latè Mandos. in regula de annot. quaest. 16. n. 2. Rebuff. super concord. ad praesent. nominat. facien. vers. Consistorialiter. Staphil. de iter. gratia §. de cem. n. 67. vers. quia. Petr. Greg. Syntagmae jur. lib. 15. cap. 4. n. 15. Sarnier. in regul. de annal. q. 24. Mohedan. decis. 140. Put. decis. 502. lib. 2. & Glossator Hispanus Soto & Rebuff. & etiam Mandos. in regula. 2. Cancellariae, quae quidem beneficia Consistorialia sunt monasteria virorum, ita docet Ludovicus Gomez in regula. de subrogandis q. 15. ad fin. Cabed. etiam de Patronat. Regiae corone c. 24. n. 1. Mandos. in regula. 2. Cancellariae, & non solum sunt Monasteria, sed Abbaciae, Prioratus, & aliorum Regularium praefecturae virorum, ut declarat Flamin. Paris. de resignat. lib. 8. d. tom. 2. q. 5. sub n. 6. & ad fin. 25. haec omnia quae de providendis &c. idem Flamin. ibid. q. 6. n. 3.

250 Et nota, quod horum Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Consistorialium valor aestimatus, & taxatus est in libro Consistorialium, & ipse valor attenditur in impetratione illorum, juxta quem fit compositio annatae, ut latè Gomez in regula. de valore. ex princ. in imperia. benef. q. 3. ad fin. clarius per ipsum Gomezium ibi in praefatione vers. sed ulterius praemittendum, &c. attende ulterius quod Clemens VI. per unam Regulam Cancellariae, quae est 2. in ordine, quam ad litteram adducit Nicol. Garc. de benef. 5. p. cap. 1. §. 4. in prim. aliud agens, reservavit ibi horum beneficiorum consistorialium Monasteria virorum non omnia; sed illa duntaxat, quae excedunt valorem annuum ducentorum florenorum auri communi aestimatione, ibi, nec non omnia Monasteria virorum valorem annuum ducentorum florenorum auri communi aestimatione excedentium, & voluit, quod excessus hujusmodi in literis exprimat, &c. de qua Regula ultra Glossatores scilicet Hispanum Sotum, Rebuffum, & Mandosium ibi ad id eam refert Gomez in regula. de subrogand. col. q. 15. ad fin. & idem in regula. de valore exprimen. q. 3. ad fin. apud quem ibi in praefatione d. vers. & sub eadem moneta, &c. & iterum in q. 9. ante fin. §. consequenter, text. hic, videri poteris de origine, & genere hujus monetae

251 Floren. & de vario ejus valore, & quod in Camera Apostolica in taxis pro ducto de Camera capitur, & alia multa de hac moneta Florenorum ibi vide.

252 Et adverte quoniam multi doctissimi hujus regulae, & doctorem sumpta occasione falsò asserunt, ut beneficia consistorialia esse monasteria, & similia supra dicta quae excedunt valorem ducentorum Florenorum auri, quoniam in hujusmodi beneficiis consistorialibus non est appositus valor nullus, sed omnia Monasteria virorum Abbaciae, Prioratus, &c. sunt de jure consistorialia, & per consistorium providenda, cujusvis valoris esse contingit, ut expressè colligitur ex eademmet regula Cancellariae dum reservavit Pontificis provisioni ea omnia Monasteria excedentia illum valorem praedictum, ita ut alia omnia Monasteria ad illum non accedentia, sed imò minoris sint, ut non reservata remaneant consistorio, ut antea, & sic dicas, quod beneficia consistorialia non requirant aliquam summam,

Salgado de Protect. Reg.

& valorem ut talia dicantur, & taxa horum beneficiorum posita in libro consistorii non est facta, ut tanti, vel quanti esse debeant beneficia consistorialia, sed verus valor, & aestimatio utriusqueque beneficii, sive magna sit, sive parva, ibidem est apposta, ut sciatur, & cognoscatur quantitas annatae praefandae, ut per Gomez. ubi supra in d. regula. de valore ex princ. d. q. 5. ad fin. itaque non in valore consistit beneficium esse consistoriale, sed in ejus qualitate; scilicet an sit monasterium virorum & similiter.

Attende insuper, quod cum de jure omnia Monasteria virorum, Abbaciae, Prioratus, & aliorum Regularium praefecturae sunt providendae in consistorio Papae, & ex hoc dicantur beneficia consistorialia esse supra dictis, non sequitur, nec est bonum argumentum: hoc beneficium non est scriptum in libro, vel à consistorio non fuit hactenus provium, ergo non est consistoriale, potuit enim probabiliter non omnium dictorum beneficiorum habere notitiam Summus Pontifex, & sic nunquam illa providisse, & per consequens nec esse scriptum in libro, non enim hoc praedicitur veritati, ut quocumque contingerit, consistere, & apparere, ali-quod beneficium esse, vel fuisse Monasterium virorum, Prioratum, vel Abbaciae: ut possit consistorialiter provideri, sufficit enim, ut sit illius qualitas, ut consistoriale dicatur, non enim in provisione beneficii consistit, esse consistoriale, sed in natura, & qualitate ejus, pro quo eleganter facit, quod dicit Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 2. quaest. 2. n. 9. quod si aliquis dicat de benefici-

253 cio, quod est consistoriale, non consuevit consistorialiter provideri, et incumbit onus probandi, testatur quae ita fuisse in Rota determinatum in una Nolan. 2. Junii anno 1559. Caputaq. decis. 17. lib. 1. ex quo constat, quod etiam beneficium non provideatur consistorialiter, nihilominus consistoriale est, si sit generis, & naturae beneficiorum consistorialium, monasteria virorum scilicet quemadmodum & e converso, non omnia beneficia, quae sunt scripta in libro Consistorii providentur consistorialiter, quia multa sunt in eo scripta, quas nihilominus ita non providuntur, sed ut alia cetera, ut tradit Caputaq. decis. 19. lib. 1. & decis. 17. Flamin. Paris. ubi proxime n. 10. idem Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 8. tom. 2. q. 6. n. 1. & 2. maxime quia de jure 260 ad probationem scriptura non requiritur, nisi in casibus specialiter ab eo expressis, ut vulgare est.

254 Quod & comprobatur insuper, nam licet aliqua Ecclesia reperitur descripta in Catastro Episcoporum inter Ecclesias Collegiatas, nihilominus non habetur pro Collegiata, quia descriptio illa non probat Ecclesiam Collegiatam, juxta sententiam Barbatiae in cons. 19. praeclearè consil. 17. n. 3. & 4. vol. 1. arg. l. non ob hoc, Cunde cognatis, l. non nudis, & l. nec tales C. de probat. cui sententiae proculdubio convenit, quod traditum est ab Ab. post alios in c. dilecta de excessib. praesent. Aquil. decis. 100. optimè Mascar. de prob. tom. 2. consil. 584. n. 11. ubi etiam congerit multa signa, per quae Ecclesia pro-261 batur, seu praesumitur Collegiata.

Et ita communis est stylus & praxis in Hispania: 263 quod ad hoc ut beneficia dicantur consistorialia, aliquem valorem non requiri, nec scriptum esse in libro Consistorii Romanae Curiae, sed sufficit realiter consistere, ac apparere esse, vel fuisse monasterium Conventuale virorum, ut intrent privilegia, & indulta Romanorum Pontificum, concedentium horum consistorialium jus patronatus Catholicis Principibus Hispaniae, & ita pluries fuit in ejus favorem determinatum, & sententiarum in Concilio supremo, & Cancellaria Vallesolana in multis causis Prioratum, habitis prius fide dignis informationibus, ac instrumentorum & testium literarum, & fide dignorum Curialium presentatis à Procuratoribus Caesaris patrimonii atque-

264 to filio Romae; etiam si ex adverso fuisset probatum, &c.

perpetuus militiarum Jesu Christi, sancti Jacobi, & Avvis (sui Regni) orta competentia cum ordinariis prelatiis, an cap. 18. fess. 24. de reformat. dum disponit in modo providendi beneficia juris patr. (ut nos supra) an debeat observari in Ecclesia pertinentibus ad Regis prelationem ratione magistratus militiarum; congregatio censuit, imo debere observari, & in istis, nam istud jus patronatus est Ecclesiasticum, &c.) & sic contra eundem Vallascum ubi supra. Et per consequens inferas quod appellationi emissa in proximè dictorum beneficiorum (tanquam Ecclesiastici juris patronatus) provisione ob non servatam formam traditam à Trid. decret. in beneficiis cæteris juris patronatus Ecclesiastici utique esse omnino deterrendum, aliterque vim fieri, declarabitur, aditus senatus per viam violentiæ ex iis quæ latius capite diximus procedenti.

306 Item ultimò pro complemento advertet, quod si beneficia in quibus jus patronatus Regiæ coronæ competit in alium statum sint erecta; puta de Monasterio, vel prioratu, in curatum vel aliam dignitatem: non amisit coronam suam jus patronatus, sed illud retinet in erecto beneficio de novo, non enim extinctum fuit beneficium, in quo coronæ jus patronatus habebat, sed alterata fuit duntaxat ejus qualitas ac natura, variatque duntaxat ipsius status, ut dicit Rebuff. in prax. Episcopali tit. de vicariis perpetuis n. 12. quod beneficii facta commenda reitor præstabit in vicaria perpetua, & sic beneficium etiam Cabed. de patron. Regiæ corona c. 18. à n. 2. quod facta commenda alicujus beneficii, quod erat 308 antea juris patronatus Regis, pariter poterit præstentari in vicariis perpetuis earundem commendarum. Et facit Rotæ decisio adducta literaliter per Nicolaum Garciam de benef. 2. tom. 9. p. c. 2. n. 290. & facit ad propositum, quod dicit B. in l. fidejussor. §. fin. ff. de pignori. Bart. post Jacob. Butr. in l. si convenerit §. si quis ff. de pignori. actio. Sali. in l. quævis C. in quibus causis pign. tacite contraba. Negulantis in tract. de pignori. 2. p. memb. 2. n. 25. & 26. ubi dicunt, quod quando res obligata transit 309 in aliam formam reducibilem ad primam materiam, non extinguitur jus pignoris competens in ipsa materia prima, quia res transit cum suo onere, & sua causa, l. si debitor C. de distract. pignori. c. ex literis de pignori. l. age cum Geminiano C. de translatio. l. fin. C. si de sensu vel reliquis Imperatores ff. de vestigal. & commis.

311 Rursus quoniam privilegia realia per alterationem rei non perduntur, Oldrad. consil. 267. num. 3. versitem si inspiciantur, quem sequitur Gardin. Tusc. pract. concl. rom. 6. concl. 749. fol. 575. tit. privilegia realia per alterationem rei non perduntur, qui ibidem dicunt, quod privilegium alicujus prioratus si erigatur in cathedrallem, nec cessat, nec perditur, quia nihilominus retinet priora privilegia, vide latè Meres de majoratu 1. part. quæst. 1. n. 11. cui & bene consonat Rotæ Romanæ decis. 1. 7. n. 10. & in p. 2. divers. ubi dicitur; quod ita fuit 313 judicatum in una Hispanensi decimarum 11. April. 1567. & in una Toletana dimidiarum annatarum 2. Decemb. anno 1575. ubi deciditur, quod possessio conferendi dimidias portiones in aliqua dioecesi, trahitur ad alias portiones noviter creatas ejusdem speciei, Cephal. consil. 418. n. 54. & 55. vol. 3.

314 Quibus convenit rectè, quod si alicui competat jus ex privilegio, aut præscriptione percipiendi decimas ex aliquo fundo, si alteretur, & varietur modus feminis, ac fructuum, ex eis etiam decima solvetur & privilegium conservatur, Anton. in c. cum in tua de decim. Abb. in n. cum Eccles. Sutrina de caus. pign. & propriet. num. 54. latè Rebuff. in tract. de decimis 9. 13. n. 61. pag. 47. Rip. respons. 65. n. 8. Sylv. in sum. verb. decima quæst. 8. fol. 138. col. 3. post Hostiens. Burfat. consil. 50. num. 36. lib. 1. Alvar. 315 Vallas. consil. 8. num. 14. loquens in consuetudine solvendi decimam ex tritico, ut si feminetur milium, etiam solvenda, Meres tract. de majorat. 1. p. quæst. 10. n.

116. & supra late Burgos de Paz conf. 50. n. 8. qui e-316 tiam loquuntur de habente possessionem percipiendi decimas de omni armento depascete in aliquibus defensis, ut sit etiam tuendus in possessione percipiendi decimas de omni frumento, seu alio fructu, nam prescribens in terras certas decimas, videtur quoad omnes illius terræ fructus præscripsisse. Et magis in nostris terminis facit Rotæ decis. in causa Pistoriens. decanatus de anno 1554. coram D. Montis Flascionen. quam adducit Guidobonus decis. 118. & manuscriptis: & ad litteram aliud agens refert illam Nicol. Garcia de benef. 5. p. c. n. 507. in hæc verba. Erecto beneficio de jure patr. laicorum in titulum dignitatis decanatus reservato jure patronatus ipsius decanatus pro quatuor vocibus patronis beneficii, & pro quarta parte fratri laico, si frui possessoris beneficii, consentientis erectioni & dotem augmentis de propriis bonis, sibi ab eo collectis, illud jus patronatus non est mixtum, sed purè laicum ex fundatione & dotatione, &c.

Et facit, quia quando res empta ex pecunia redacta 317 ex re majoratus in ejus locum subrogatur, efficitur ipsius majoratus, cum omnibus qualitatibus primordialis, & accidentalibus prioris rei, juxta text. in c. 1. de vassallo decrepit e atatis. lll. conf. 23. n. 1. lib. 1. Bar. in l. general. §. bares ff. de usufruct. leg. Greg. Lop. in l. 6. tit. 11. p. 6. in gl. verb. que la non pudesse vender, col. penult. vers. adverte etiam, latissime Molin. de Hispanor. primogen. lib. 4. cap. 4. per totum, & præcipue n. 36. & seqq. vide latè Mer. d. quæst. 11. per tot. quæ faciunt ad ea quæ superius diximus, nam si tunc invenitur aliqua Ecclesia, quæ est Parochialis, si apparet aliquando fuisse Monasterium virorum & sit consistorialis, & per tempus in hunc novum statum erecta, & redacta, nihilominus conservari jus patronatus coronæ.

Quibus adde leg. 3. tit. 6. lib. 1. recopilas. quæ quidem 318 revocat privilegia ante facta & concessa à Regibus Hispaniæ beneficiorum de las montañas, quorum jus patronatus ad Regium patrimonium spectat, ibi: For ende por la presente revocamos y damos por ningunas y de 319 ningun valor y efecto todas y qualesquier mercedes por los dichos Señores Rey Don Juan nuestro Padre y Rei D. Henrique nuestro hermano, y por nos y qualquier de nos hechos por donde concedieron, y concedimos à qualquier, ò qualesquieras personas, que buviesen por juro de heredad tales Yglesias, Parochiales, ò Monasterios ò ante Yglesias, y cada una ò qualesquier dellas, y las cartas y privilegios, y confirmaciones dellas dadas, y quereamos que no ayan fuerça ni vigor, &c. quæ lex fuit condita per Catholicos Reges Ferdinandum & Elizabeth Toleti anno 1480. quam menti tradas, quia in his partibus scilicet, de las montañas, plura sunt hujusmodi privilegia, quæ ejus decisione possunt impugnari.

CAPUT XI.

A provisione beneficii sive curati, sive simplicis, per superiorem facta jure devoluto, appellationi non deferens an iudex vim facere dicetur.

SUMMARIUM.

- 1 Qualitas beneficiorum, de cuius provisione tractatur, alterat & varias prohibitionem appellationis.
- 2 Appellationi emissa à provisione Parochialis vacantis sive judicialiter, sive extrajudicialiter, à quovisve fiat, deferendum non est.
- 3 Devolutio ad superiorem fit cum omnibus qualitatibus & requisitis in prima provisione, ac si fieret ab inferiori.
- 4 Prima & secunda instantie eadem est natura.
- 5 Exceptiones, quæ admitti non debent in prima instantia, nec etiam admittende sunt in secunda.

6 Exceptio

- 6 Exceptio per quam mutatur figur. iudicii, non est admitterda in causa appellationis.
- 7 Causa summaria in prima instantia suam naturam retinet & in secunda.
- 8 Si aliqua dispositio aut sententia lata ab inferiori executionem mereatur, si ob aliquam causam ad superiorem faciendâ sit irrevocata, pariter eam mereatur.
- 9 Iudex appellationis succedit primo iudici tanquam confirmator vel infirmator.
- 10 Iudex subrogatus representat primum, & ejus potestatem.
- 11 Superior iudex potest facere, quæ poterat inferior.
- 12 Creditor meus si conveniat meum debitorem; contra quem habeo viam executivam, pariter & ipse poterit executivè experiri.
- 13 Creditor justinet magnum debitorem, cujus debito convent.
- 14 Subrogatus retinet qualitates & naturam ejus, in cuius subrogatus est.
- 15 Ordinatio providente Parochialem quoad executionem ejus juxta Trid. non attenditur quo jure an institutionis, an meræ collationis, an confirmationis, & sic nec devolutio.
- 16 Privilegium exequendi provisionem Parochialis non est datum juri providendi, sed ipsi provisioni, quia procedit ex natura causa.
- 17 Appellari si non poterat à jurisdictione ordinaria, pariter nec poterit appellare ab eadem prorogata.
- 18 Privilegium guarantee indubitanter juri & actioni debiti transit, ad quemcumque transit actio.
- 19 Conc. Trid. sess. 14. de reform. c. 18. & motus proprii Pii V. dispositio loquens in ordinario habet etiam locum in Episcopo prorogato.
- 20 Exequenda provisionis Parochialis privilegium non est concessum providenti, nec ejus contemplatione, sed provisioni, & ideo per variationem personarum non extinguitur, nec alteratur.
- 21 L. tempus 29. ff. de re judic. verba ponderantur.
- 22 Appellationis sublata privilegium si conceditur causa, est reale, & totum universalius comprehendit.
- 23 Ordinario aliqua ratione differente executionem provisionis Parochialis, si illam interim superior revocet, & aliam ferat sententiam, poterit suam exloqui, cum vacans inveniat beneficium.
- 24 Ratio propter quam executur provisio Parochialis vacantis, militat in providente jure devoluto, cum idem animarum periculum adest in Ecclesia vacante.
- 25 Devolutio introducta fuit ob negligentiam providenti.
- 26 Privilegii causa durante durat ipsam privilegium, & ejus effectus.
- 27 Periculo durante, ob quod aliquid fieri mandatur, durat mandatum, dum durat periculum, & cessat illo cessante.
- 28 Pro certa & determinata causa ubi aliquid conceditur, durat, quandiu durat ipsa causa.
- 29 Generalis dispositio non intelligitur duntaxat de prima per sona quoties per illam non est satisfactum intentioni disponentis, sed iterum per aliam personam debet satisfieri.
- 30 Appellationi à provisione Parochialis jure devoluto sive judicialiter, sive extrajudicialiter non deferens superior, vim nullam facere, decernitur. Expenditur text. in c. 2. §. nisi, de supplenda negligentia Prælatorum, ibid.
- 31 Appellationi à provisione beneficii simplicis facta jure devoluto non deferens an vim faciat.
- 32 Appellationi à provisione beneficii facta per ordinarium extrajudicialiter non deferretur, secus si judicialiter, quia tunc utrumque habet effectum. Et secundum hanc distinctionem pluries determinavit Rota Romana, prout refertur, ibid.
- 33 Jure devoluto provisio faciendâ est cum causa cognitione, an liti finis sit intra tempus, an scientia habi-

- sa fuisset vacationis, & à quo tempore, & alia discutienda, ex quibus causatur devolutio.
- 34 Devolutio jure facta provisione non citatis quarum interest, senatus aditus per viam violentiæ dare solet tertium genus, scilicet, oyendo de nuevo, y reponiendo lo hecho no haze fuerça.
- 35 Devolutivo jure facta provisio etiam beneficiorum simplicium judicialiter (ut requiritur) appellationi emissa non deferens vim non facit.
- 36 Devolvitur provisio ad ordinarium appellatione remota, ob controversiam intra patronos non finitam intra terminum datum ad presentandum.
- 37 Devolvitur provisio ad ordinarium non presentante patrono idoneam personam intra terminum appellatione remota, ita tamen ut patrono in posterum nullum patet præjudicium.
- 38 Devolvitur electio ordinario ob electionem factam per electores ultra tempus jure præfixum, & illa confirmatur appellatione remota.
- 39 C. nulla, §. si autem de concessione præbendæ, verba publicè ponderantur, & interpretantur.
- 40 Dispositio mandans aliquid exequi intelligitur appellatione non obstante quævis id non exprimat.
- 41 Contradictio seu querela remota à jure tacite subinre legitur remota appellatio.
- 42 C. lre as ad fin. de supplend. neglig. prælat. verba interpretantur. C. cum pro defectu vers. in verò ad quem, ponderatur, quæ jura curans omnem dilationem tollere provisione beneficii jure devoluto facta.
- 44 Dilationem ubi res non recipit, appellationi non est deferendum.
- 45 De devolutione omnia ferè jura tractantia præ oculis habent maximum damnum & periculum Ecclesiarum & animarum, causatum ex divitiis provisione.
- 46 Periculum & damnum proveniens ex longa vacatione beneficii fortius viget in provisione jure devoluto facta, & de ratione.
- 47 Appellatur licet non possit à provisione beneficii simplicis facta judicialiter, tamen fallit, quando provisio fit jure devoluto, & de ratione.
- 48 Devolutivo jure facta provisio non parat perpetuam præjudicium patronis, aut electoribus, &c. sed pro illa tantum vice.
- 49 Devolutio si revera non est causata; nec de ea constat ex actorum inspectione appellationi remissa deferendum esse, decernit Senatus.
- 50 Devolutione revera non causata provisio est nulla ipso jure, ex defectu potestatis.
- 51 Devolutione non causata facta provisio per superiorem non convalescit, etiam si postea causari contigerit ob negligentiam inferioris.
- 52 Quando unum disponitur, & alterum supponitur, non potest verificari dispositio, nisi prius verificetur suppositio.
- 53 Qualitas attribuit potestatis in prisi debet constare.
- 54 Appellationi deferretur à sententia nulla, etiam aliàs privilegiata.
- 55 Attentat an sit provisio jure devoluto facta appellatione pendente.
- 56 Appellat. ab una causa non suspendit aliam diversam.
- 57 Appellatio ab uno articulo non suspendit jurisdictionem in tota causa, nec afficit tertium.
- 58 Provisio facta jure devoluto, eo quod presentatus sit indignus, si non apparet de indignitate, erunt tentata gesta appellatione pendente. Pauli de Castr. doctrina declaratur, ibid.
- 59 Devolutionem, qua fundatur quis, sufficienter probare tenetur.
- 60 Tempus præfixum collatoribus ad providendum non currit à die vacationis, sed à die scientiæ & notitiæ.
- 61 Tempus jure præfixum ad providendum currit à tem-